

Stručni suradnik - knjižničar u provedbi kurikuluma
Međupredmetnih tema vezano uz okvirne
Godišnje izvedbene kurikulume nastavnih predmeta
za osnovne i srednje škole

**XXXIII. PROLJETNA ŠKOLA ŠKOLSKIH
KNJIŽNICARA
ZOOM PLATFORMA, 14.-16. TRAVNJA 2021.**

Nikolina Dolfić, dipl.knjiž., prof.soc.
Voditeljica ŽSV-a srednjoškolskih knjižničara Splitsko-dalmatinske županije i
ŽSV-a osnovnoškolskih i srednjoškolskih knjižničara Zadarske županije
Tehnička škola za strojarstvo i mehatroniku, Split

Istraživački tim:

Sanja Mamić, prof. lik., umj. restaurator i dipl. knjž.
(stručna suradnica - knjižničarka, OŠ „Meje”, Split)

➡ KURIKULUM i GIK - OŠ Likovna kultura i Povijest (5. i 6. razred)

Anela Crnogorac, prof. hrv. jez. i dipl. knjiž.

(stručna suradnica – knjižničarka i učiteljica, mentorica, OŠ „Ivan Leko”, Proložac Donji)

➡ KURIKULUM i GIK - OŠ Hrvatski jezik i Informatika (5. i 6. razred)

Tea Radić, prof. tal. jez. i soc., mag. bibl. (stručna suradnica – knjižničarka, mentorica, OŠ „Srinjine”, Srinjine i OŠ „Slatine”, Slatine)

➡ KURIKULUM i GIK - OŠ Geografija i Tehnička kultura (5. i 6. razred)

Mirna Luketin, prof. engl. i talij. jez. i dipl. knjiž. (stručna suradnica – knjižničarka, mentorica, SŠ „Braća Radić”, Kaštel Štafilić – Nehaj)

➡ KURIKULUM i GIK - SŠ - Informatika i Hrvatski jezik (1. i 2. razred)

KURIKULUMI NASTAVNIH PREDMETA (1.- 8. razreda OŠ, 1.- 4./5. razred SŠ)

KURIKULUMI MEĐUPREDMETNIH TEMA (7 tema: uku, ikt, goo, pod, osr, zdr, or)

GODIŠNJI IZVEDBENI KURIKULUMI NASTAVNIH PREDMETA

PLAN I PROGRAM RADA STRUČNOG SURADNIKA - KNJIŽNIČARA

ŠKOLSKI KNJIŽNIČAR

STRUČNI SURADNIK

UČITELJ/NASTAVNIK

STRUČNI SURADNIK

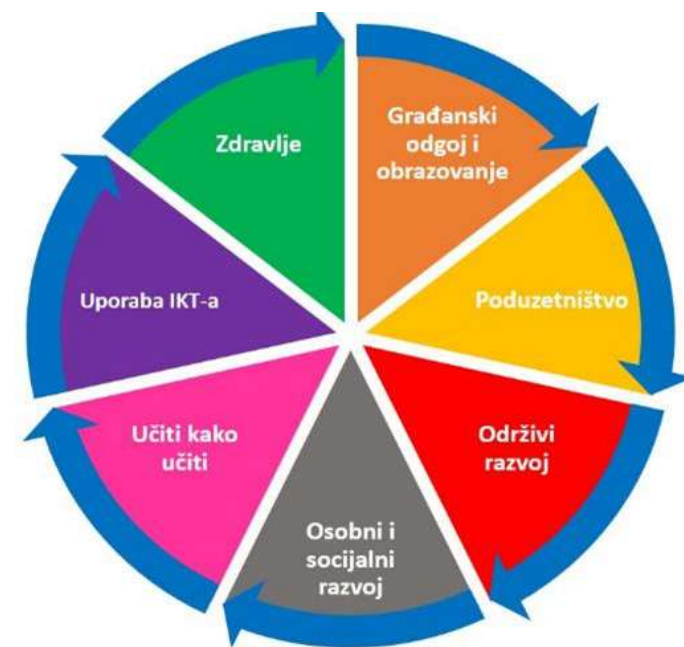
Međupredmetne teme su teme općeljudskih vrijednosti i kompetencija za život u 21. stoljeću i kao takve su na poseban način svakodnevno prisutne u odgojno-obrazovnom radu cjelokupne obrazovne vertikale.

Međupredmetne teme se ostvaruju u svim oblicima učenja i poučavanja, ovisno o očekivanjima koja su određena kurikulumima. Očekivanja tema integriraju se u sve nastavne predmete: obvezne, izborne fakultativne, u izvannastvane aktivnosti te u sat razrednika. Provode se kao zasebne teme ili dio tematskih cjelina.

Međupredmetne teme, međupredmetna korelacija, integracija, projekti, projektna nastava, problemska nastava, istraživački rad

Nositelji provedbe:

učitelji, nastavnici, stručni suradnici, vanjski suradnici

UPORABA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE

Preporuke za ostvarivanje očekivanja:

Domena A, **Funkcionalna i odgovorna uporaba IKT-a**, svi ciklusi

-projektne aktivnosti u redovitoj nastavi i izvannastavnim aktivnostima **uz podršku školskog knjižničara** i učitelja/nastavnika informatike

-preporučuje se raditi na računalima u učionici informatike, u knjižnici...

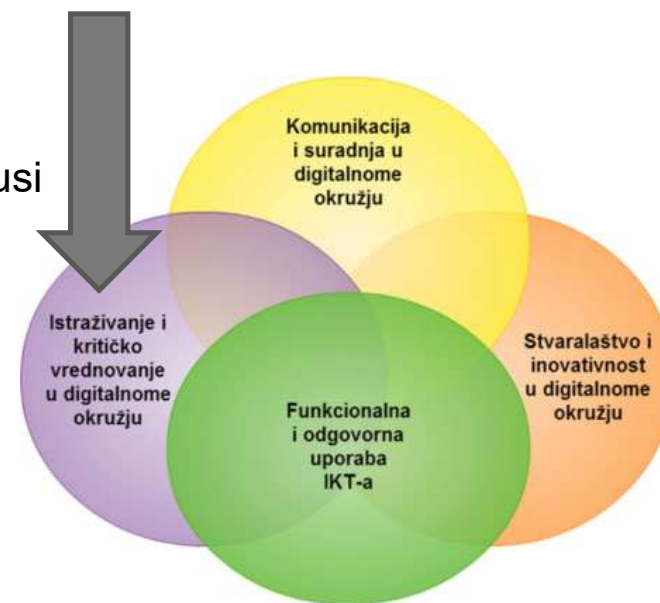
Domena C, **Istraživanje i kritičko vrednovanje u digitalnom okružju**, svi ciklusi

-...svi nastavni predmeti, izvannastavne aktivnosti, projektno i problemsko učenje, **u suradnji sa školskim knjižničarem**

Domena D, **Stvaralaštvo i inovativnost u digitalnom okruženju**, svi ciklusi

- **suradnja školskog knjižničara** i učitelja/nastavnika hrvatskog jezika

Učitelji/nastavnici trebaju biti spremni povezivati se s drugim učiteljima i stručnim suradnicima.

Struktura međupredmetne teme Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

UČITI KAKO UČITI

Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja:

npr. 1. Domena, **Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama**, 1. ciklus:

Očekivanje se uz redovnu nastavu može ostvariti i projektom nastavom, u izvannastavnim i izvanučioničkim aktivnostima, u **suradnji sa školskim knjižničarem** i drugim ustanovama u okruženju.

Preporuča se upoznavanje i razlikovanje jednostavnih digitalnih izvora (knjiga, časopis, slikovnica; usporedba knjižne i neknjižne građe itd. Planiranje rada u skupini/pojedinačnog **rada u knjižnici** pri rješavanju određenih zadataka.

Za ostvarivanje istraživačkih aktivnosti može se koristiti primarne izvore **u školskoj knjižnici**, drugim knjižnicama i ustanovama, digitalne obrazovne sadržaje, razgovore sa stručnjacima iz lokalne zajednice ili udaljenih mjesta pomoću ikt-a.

Pomoć u stjecanju kompetencije Učiti kako učiti pružaju stručni suradnici (psiholozi, pedagozi, knjižničari, stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog profila) pomažući učiteljima u radu u skupini ili pojedinačnom radu s učenicima te zajedničkim radom na projektnim i drugim školskim aktivnostima.

„Važno je naglasiti da u planiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih očekivanja svih međupredmetnih tema sudjeluju **svi predmetni nastavnici i stručni suradnici**. Preporuča se **suradničko planiranje** kako bi se što cjelovitije sve teme ostvarile u pojedinim odgojno-obrazovnim ciklusima.

To znači da je potrebno kroz sve nastavne predmete ostvariti odgojno-obrazovna očekivanja svih međupredmetnih tema. Unutar svakog nastavnog predmeta ostvarivat će se očekivanja onih međupredmetnih tema koje su mu sadržajem i očekivanjima bliske, a suradničkim planiranjem svih učitelja, nastavnika i suradnika osigurava se ostvarivanje svih međupredmetnih tema kroz određeni odgojno-obrazovni ciklus.”

Stručni suradnici – knjižničari ostvaruju odgojno-obrazovna očekivanja svih međupredmetnih tema

<https://skolazazivot.hr/medupredmetne-teme/>

GODIŠNJI IZVEDBENI KURIKULUMI NASTAVNIH PREDMETA

Okvirni godišnji izvedbeni kurikulumi nastavnih predmeta - 08.02.2021. MZO

Prilikom primjene okvirnih GIK-ova u nastavi, odgojno-obrazovni radnici slobodni su ih prilagoditi potrebama svojih učenika u cilju najboljeg ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda.

Kako bi u GIK-u pojedinog nastavnika bila navedena suradnja sa stručnim suradnikom – knjižničarem, potrebno je planiranje i suradnja učitelja/nastavnika sa stručnim suradnikom-knjižničarem.

Preduvjet: motivacija, volja, suradljivost, međuljudski odnosi, stav ravnatelja

 Suradnja stručne službe

<https://mzo.gov.hr/vijesti/okvirni-godisnji-izvedbeni-kurikulumi-za-nastavnu-godinu-2020-2021/3929>

ŠTO NAM NEDOSTAJE?

Nadležno Ministarstvo je više puta naglasilo kako su važeći kurikulumi podložni promjenama, sukladno tome vjerujemo da ćemo se u budućnosti izboriti za kurikulum međupredmetne teme “**Knjižnično-informacijska i medijska pismenost i poticanje čitanja**”, a da se postojeća međupredmetna tema Uporaba IKT-e stavi u okvir informatičke pismenosti. Okvirni kurikulum koji će propisati minimalni broj nastavnih sati, teme i ishode, koji će obuhvatiti **sve učenike**, a ne, kao što je dosadašnja praksa, da informacijsku pismenost stručni suradnici – knjižničari provode samo s onima koji to žele.

Pitanja koja su nam se pojavila u procesu rad:

Kurikulum knjižnično-informacijskog i medijskog obrazovanja?

Knjižnično-informacijsko i medijsko obrazovanje kao 8. MPT?

(Trebamo li kurikulare i za ostale stručne suradnike?)

Okvirni GIK? Popis tema/Prijedlog tema za rad?

Propisan broj sati rada u nastavnom procesu?

Trebamo li išta od gore navedenog ili trebamo prilagoditi postojeće stanje u skladu s kurikularnim promjenama?

Možemo li u Plan i program rada stručnog suradnika-knjižničara uvrstiti teme, ishode, korelacije, integracije za rad u nastavnom procesu, određene prema specifičnostima škole, suradnji s učiteljima/nastavnicima, stručnom službom, osobnim preferencijama i sklonostima prema određenom području... - DA

Možemo li samostalno pisati GIK, kao što to čine nastavnici?

TREBAMO OKVIR – KOJI NAM NE BRANI SLOBODU I KREATIVNOST?!

STRUČNI SURADNIK KNJIŽNIČAR U PROVEDBI KURIKULUMA
MEĐUPREDMETNIH TEMA U OSNOVNOJ ŠKOLI
VEZANO UZ OKVIRNE GODIŠNJE IZVEDBENE KURIKULUME
NASTAVNOG PREDMETA INFORMATIKA ZA 1.-4. RAZRED OŠ

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA INFORMATIKA 1.-4. razred OŠ

Četiri domene:

e-Društvo

Digitalna pismenost i komunikacija

Računalno razmišljanje i programiranje

Informacije i digitalna tehnologija

Teme kao što su područje sigurnosti na mreži, zaštita podataka, elektroničko nasilje i briga o svojem digitalnom ugledu razvijaju potrebne vještine i stavove nužne za odgovorne, kompetentne, kreativne i pouzdane sudionike digitalnoga društva. Objavljivanje te dijeljenje podataka, sadržaja i izvora uz poštivanje svih etičkih načela omogućuje širem broju ljudi stvaranje novih znanja i vrijednosti. Istraživanje poslova i područja u kojima se koristi IKT-om doprinosi budućoj profesionalnoj orijentaciji i razvoju mlade osobe.

Savjesno i svjesno stvaranje vlastitih e-portfolija i pozitivnih digitalnih tragova iznimno je važno za svakog pojedinca. Obilježje je te domene i razvijanje otvorenosti prema novim tehnološkim dostignućima u području informacijske i komunikacijske tehnologije.

INFORMATIČKA PISMENOST - INFORMACIJSKA PISMENOST - DIGITALNA PISMENOST - IKT

IZDVOJENO:

Pod nazivom Informatika u obrazovnom sustavu podrazumijeva se:

- stjecanje vještina za uporabu informacijske i komunikacijske tehnologije (digitalna pismenost) kojom se oblikuju, spremaju, pretražuju i prenose različiti multimedijски sadržaji;
- uporabu informacijske i komunikacijske tehnologije u obrazovnom procesu (edukacijska tehnologija, e-učenje)

Generičke kompetencije:

- upravljanje obrazovnim i profesionalnim razvojem učenjem s pomoću informacijske i komunikacijske tehnologije, učenjem na daljinu, videokonferencijama, virtualnim šetnjama, pristupom online bazama podataka i sl.

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA INFORMATIKA – 1. RAZRED OŠ

SURADNJA?

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI PREMA RAZREDIMA I DOMENAMA

OSNOVNA ŠKOLA – 70 sati godišnje u svim razredima

1. RAZRED	
Domena	Ishod
Informacije i digitalna tehnologija	Nakon prve godine učenja predmeta Informatika u domeni Informacije i digitalna tehnologija učenik: A.1.1 prepoznaje digitalnu tehnologiju i komunicira s poznatim osobama uz pomoć učitelja u sigurnome digitalnom okruženju A.1.2 razlikuje oblike digitalnih sadržaja, uređaje i postupke za njihovo stvaranje.
Računalno razmišljanje i programiranje	Nakon prve godine učenja predmeta Informatika u domeni Računalno razmišljanje i programiranje učenik: B.1.1 rješava jednostavan logički zadatak B.1.2 prati i prikazuje slijed koraka potrebnih za rješavanje nekoga jednostavnog zadatka.
Digitalna pismenost i komunikacija	Nakon prve godine učenja predmeta Informatika u domeni Digitalna pismenost i komunikacija učenik: C.1.1 uz podršku učitelja koristi se predloženim programima i digitalnim obrazovnim sadržajima C.1.2 uz podršku učitelja vrlo jednostavnim radnjama izrađuje jednostavne digitalne sadržaje.
e-Društvo	Nakon prve godine učenja predmeta Informatika u domeni e-Društvo učenik: D.1.1 pažljivo i odgovorno koristi se informacijskom i komunikacijskom opremom i štiti svoje osobne podatke D.1.2 primjenjuje zdrave navike ponašanja tijekom rada na računalu i prihvaća preporuke o količini vremena provedenoga za računalom.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Ukazati na primjereno ponašanje i konvencije uljudnoga ophođenja za vrijeme komunikacijskih aktivnosti u digitalnome okruženju. Povezati dječji bonton i komunikaciju u stvarnome svijetu s osnovnim pravilima komunikacije u virtualnome svijetu. Naglasiti razlike u komunikaciji s poznatim i nepoznatim osobama, upoznati učenike s njima razumljivim rizicima komunikacije s nepoznatim osobama.

Na konkretnim primjerima pokazati loše i dobro ponašanje, razgovarati o vrijeđanju, ismijavanju, lažnome predstavljanju, uporabi i dijeljenju tuđih podataka i fotografija bez dopuštenja (primjeri s ilustracijama, radni listovi sa situacijama za najmlađe učenike).

Koristiti se projektima eTwinninga, videokonferencijama za predstavljanje vršnjacima, zajedničkim obilježavanjem važnih datuma ili blagdana, razgovorima sa stručnjacima, književnicima, znanstvenicima.

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA INFORMATIKA – 4. RAZRED OŠ

4. RAZRED	
Domena	Ishod
Informacije i digitalna tehnologija	<p>Nakon četvrte godine učenja predmeta Informatika u domeni Informacije i digitalna tehnologija učenik:</p> <p>A.4.1 objašnjava koncept računalne mreže, razlikuje mogućnosti koje one nude za komunikaciju i suradnju, opisuje ih kao izvor podataka</p> <p>A.4.2 analizira čimbenike koji razlikuju ljude od strojeva te proučava načine interakcije čovjek – stroj.</p> <p>A.4.3 koristi se simbolima za prikazivanje podataka, analizira postupak prikazivanja te vrednuje njegovu učinkovitost.</p>
Računalno razmišljanje i programiranje	<p>Nakon četvrte godine učenja predmeta Informatika u domeni Računalno razmišljanje i programiranje učenik:</p> <p>B.4.1 stvara program korištenjem vizualnog okruženja u kojem koristi slijed, ponavljanje, odluku i ulazne vrijednosti</p> <p>B.4.2 rješava složenije logičke zadatke s uporabom računala ili bez uporabe računala</p>
Digitalna pismenost i komunikacija	<p>Nakon četvrte godine učenja predmeta Informatika u domeni Digitalna pismenost i komunikacija učenik:</p> <p>C.4.1 odabire prikladan program za zadani zadatak, preporučuje ga drugima te istražuje mogućnosti sličnih programa</p> <p>C.4.2 osmišljava plan izrade digitalnoga rada, izrađuje i vrednuje rad</p> <p>C.4.3 u suradničkom online okruženju zajednički planira i ostvaruje jednostavne ideje.</p>
e-Društvo	<p>Nakon četvrte godine učenja predmeta Informatika u domeni e-Društvo učenik:</p> <p>D.4.1 istražuje ograničenja uporabe računalne tehnologije te primjenjuje upute za očuvanje zdravlja i sigurnost pri radu s računalom</p> <p>D.4.2 analizira široki spektar poslova koji zahtijevaju znanje ili uporabu informacijske i komunikacijske tehnologije.</p>

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Dogovoriti s učenicima pravila korištenja internetom. Pronalaženje podataka na zadanu temu i uz upute za pretraživanje i vrednovanje pronađenoga (konkretni primjeri bliski razvojnoj dobi djece). Učenici uz pomoć učitelja zajednički pronalaze online sadržaje i odlučuju odgovaraju li njihovoj dobi. Učenik opisuje način uporabe pronađene informacije te bilježenje njezinog izvora (prepoznavanje URL-adrese, njezino pohranjivanje i dijeljenje).

Pronalaženje sadržaja na internetu uz odgovarajuća dopuštenja za korištenje te referiranje (specijalizirane tražilice Creative Commons i filtri). Kombiniranje različitih oblika digitalnih sadržaja u nove. Izrada multimedijских sadržaja složenosti primjerene razvojnoj dobi učenika. Izrada različitih grafičkih prikaza (tablice, grafikoni, infografike)

Prijedlog godišnjeg izvedbenog kurikulumu za Informatiku u 1. razredu osnovne škole za školsku godinu 2020./2021.

Tjedan	Broj sata	Naziv nastavne teme/aktivnosti	Odgojno obrazovni ishodi	Okvirni broj sati/mjesec	Očekivanja međupredmetnih tema
20.	39.–40.	Komunikacija uz pomoć računala	sadržaja, uređaje i postupke za njihovo stvaranje.	Ožujak, travanj 2021.	MPT Upotreba IKT-a ikt A 1. 1. Učenik uz pomoć učitelja odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za obavljanje jednostavnih zadataka. MPT Upotreba IKT-a ikt A. 1. 3 Učenik primjenjuje pravila za odgovorno i sigurno služenje programima i uređajima.
21.	41.–42.	Poruke na internetu Obilježavanje Dana sigurnijeg interneta – 9.2.2021.	C. 1. 1. Učenik se uz podršku učitelja koristi predloženim programima i digitalnim obrazovnim sadržajima		
22.	43-44.	Ponašanje na internetu	D. 1. 1. Učenik se pažljivo i odgovorno koristi opremom IKT-a i štiti svoje osobne podatke.		
23.	45-46.	Osobni podaci			
24.	47-48.	Alati za komunikaciju na internetu			
25.	49-50.	Moj digitalni trag			
26.	51-52.	Istražuj sigurno – Čuvaj svoje tajne – kako smisliti sigurnu lozinku?			

Prijedlog godišnjeg izvedbenog kurikulumu za Informatiku u 4. razredu osnovne škole za školsku godinu 2020./2021.

Tjedan	Broj sata	Naziv nastavne teme/aktivnosti	Odgojno obrazovni ishodi	Okvirni broj sati/mjesec	Očekivanja međupredmetnih tema
	Stvaram digitalne radove		OŠ INF C. 4. 1. Nakon četvrte godine učenja predmeta informatika u domeni digitalna pismenost i komunikacija učenik odabire prikladan program za zadani zadatak, preporučuje ga drugima te istražuje mogućnosti sličnih programa. OŠ INF C. 4. 2. Nakon četvrte godine učenja predmeta informatika u domeni digitalna pismenost i komunikacija učenik osmišljava plan izrade digitalnoga rada, izrađuje i vrednuje rad. OŠ INF C. 4. 3. Nakon četvrte godine učenja predmeta informatika u domeni digitalna pismenost i komunikacija učenik u suradničkom online okruženju zajednički planira i ostvaruje jednostavne ideje.	16 Ožujak, travanj, 2021.	MPT Uporaba IKT ikt A.2.1. Učenik prema savjetu odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za obavljanje zadatka. ikt A.2.2. Učenik se samostalno koristi njemu poznatim uređajima i programima. ikt A.2.3. Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima. ikt B.2.1. Učenik uz povremenu učiteljevu pomoć komunicira s poznatim osobama u sigurnome digitalnom okružju. ikt B.2.2. Učenik uz povremenu učiteljevu pomoć surađuje s poznatim osobama u sigurnome digitalnom okružju. ikt B.2.3. Učenik primjenjuje komunikacijska pravila u digitalnome okružju.
22.	43.-44.	Izrada tekstualnog dokumenta – 1. dio			
23.	45.-46.	Izrada tekstualnog dokumenta – 2. Dio			
24.	47.-48.	Pišem i crtam – uz Svjetski dan voda			
25.	49.-50.	Pišem i crtam – stvaram svoje mozgalice			
26.	51.-52.	Stvaram 3D crteže			
27.	53.-54.	Snimam zvuk i video			
28.	55.-56.	I računalo može čuvati okoliš – mini projekt Obilježavanje Dana planete Zemlje			
29.	57.-58.	I računalo može čuvati okoliš – mini projekt			

LITERATURA

Kurikulum međupredmetne teme Učiti kako učiti za osnovne i srednje škole. URL: https://skolazazivot.hr/wp-content/uploads/2020/06/UKU_kurikulum.pdf (pristupljeno 1. travnja 2021.).

Kurikulum međupredmetne teme Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije za osnovne i srednje škole. URL: https://skolazazivot.hr/wp-content/uploads/2020/06/IKT_kurikulum.pdf (pristupljeno 10. travnja 2021.).

Međupredmetne teme. Portal Ministarstva znanosti i obrazovanja. URL: <https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/odgoj-i-obrazovanje/nacionalni-kurikulum/međupredmetne-teme/3852> (pristupljeno 10. travnja 2021.).

Međupredmetne teme. Portal Škola za život. URL: <https://skolazazivot.hr/međupredmetne-teme/> (pristupljeno 10. travnja 2021.).

Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Informatike za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj. URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_22_436.html (pristupljeno 10. travnja 2021.).

Okvirni godišnji izvedbeni kurikulumi za Nastavnu godinu 2020./2021. (8. veljače 2021.). Portal Ministarstvo znanosti i obrazovanja. URL: <https://mzo.gov.hr/vijesti/okvirni-godisnji-izvedbeni-kurikulumi-za-nastavnu-godinu-2020-2021/3929> (pristupljeno 10. travnja 2021.).

Predmetni kurikulumi. Portal Ministarstva znanosti i obrazovanja. URL: <https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/odgoj-i-obrazovanje/nacionalni-kurikulum/predmetni-kurikulumi/539> (pristupljeno 10. travnja 2021.).

HVALA NA PAŽNJI!

Illustration by Min Heo

nikolina.dolfic@skole.hr
n.dolfic@gmail.com